

PEST analýza podpory mladých lidí v ČR k 1. 1. 2025

1. Politické faktory

- **Vláda a legislativa:** V České republice neexistuje národní strategický dokument, který by koordinoval celou oblast podpory mladých lidí. Podpora práce s mladými lidmi probíhá zejména prostřednictvím dotačních výzev a metodické podpory pro subjekty působící v této oblasti. Téma podpory mladých lidí je dílčím způsobem řešeno ve více než dvaceti různých strategických dokumentech
- **Volby a politická stabilita:** Relativní politická stabilita umožňuje dlouhodobé plánování, ale změny ve vládě mohou ovlivnit financování a priority v oblasti mládeže.
- **Regionální a lokální úroveň:** Mezi jednotlivými kraji a obcemi existují velké rozdíly v úrovni podpory mládeže.
- **Evropská úroveň:** Na evropské úrovni existuje platný dokument Strategie mládeže EU na léta 2019–2027 a strategie mládeže Rady Evropy “Agenda 2023”, který určuje priority v oblasti podpory mladých lidí. ČR má možnost čerpat finanční prostředky na podporu mládeže z programů EU, například Erasmus+ a Evropský sociální fond.
- **Důležitost tématu podpory mládeže:** Téma podpory mládeže je spíše vnímáno jako okrajové, často je také mylně vnímáno jako podřazené termínu školství.
- **Koordinace podpory mládeže:** Neexistuje žádný oficiálně stanovený subjekt pro meziresortní koordinaci tohoto tématu. Odbor pro mládež vznikl v roce 2023 poté, co byl v roce 2020 zrušen s celou sekci sportu a mládeže MŠMT. Odbor pro mládež tedy nově navazuje kontakty a buduje spolupráci s ministerstvy, které podporu mládeže řeší.

2. Ekonomické faktory

- **Finanční podpora ze strany státu:** Česká republika se nachází v polovině období implementace ozdraveného balíčku, který by měl snížit rozpočtový deficit státu. S ohledem na omezené možnosti státního rozpočtu byly mimo jiné investice do oblasti podpory mládeže omezeny. Existují navíc velké tlaky na vládu ohledně zvyšování platů o míru inflace zdravotníků, zaměstnanců soudů, pedagogů a v neposlední řadě zaměstnanců státní správy. Finanční podpora mládeže pak může být vnímána jako téma, které není urgentní, a tudíž prioritní
- **Reformy financování regionálního školství:** V roce 2023 vešla v platnost změna financování středisek volného času (SVČ), od kterých zaznívá kritika a stížnosti na fungování v nově nastaveném systému. Faktem je, že existují velké rozdíly mezi jednotlivými kraji ve stanovování výše normativu na financování SVČ. Každý kraj přistupuje k financování středisek různě, stejně tak je i různá míra podpory mládeže v obecné rovině.
- **Nezaměstnanost mladých:** Nezaměstnanost se drží dlouhodobě v České republice rekordně nízká. Nezaměstnanost mezi mládeží je v roce 2024 nižší než evropský průměr, ale některé regiony ČR, jako Moravskoslezský kraj, stále čelí vyšším číslovům.
- **Dostupnost bydlení:** Stoupající ceny bydlení omezují mladé při vstupu na trh s nemovitostmi, což má dopad nejen na jejich ekonomickou nezávislost, ale i možnost plánovat budoucnost.

- **Nerovnosti v příjmech:** Socio-ekonomické rozdíly mezi rodinami a mladými lidmi mohou ovlivnit přístup mladých lidí k různým příležitostem. Děti a mladí lidé z nízkopříjmových rodin jsou ohroženi omezeným přístupem k volnočasovým aktivitám, zdravotní péči a dalším službám, ale i zvýšeným rizikem sociálně patologických jevů, jako jsou závislosti, kriminalita či školní neúspěšnost.

3. Sociální prostředí

- **Demografické změny:** V souvislosti se stárnutím populace bude skupina mladých lidí ve společnosti stále více minoritní. To může mít negativní vliv na jejich spokojenost a sociální soudržnost, jelikož veřejné služby budou mít tendenci orientovat se na problémy starší převažující generace.
- **Zranitelné skupiny mládeže a inkluze:** Skupina mládeže ve věku 15–30 let je velmi diverzifikovaná. Potřeby mladých lidí se liší v závislosti na jejich dosaženém věku, regionu, ve kterém vyrůstají, rodinném zázemí nebo životní situaci, ve které se zrovna nacházejí. Je třeba brát zvláštní zřetel na zranitelné skupiny mládeže, jako jsou mladí lidé se zdravotním postižením, z nízkopříjmových rodin, mladí rodiče, osoby pečující o blízké, či ti, kteří opouštějí ústavní péči. Tyto skupiny čelí specifickým překážkám a potřebují do podpory také zahrnout.
- **Duševní zdraví a wellbeing:** Roste povědomí o důležitosti duševního zdraví, zároveň dochází k nárůstu zhoršeného duševního zdraví u mladých lidí. Mladí lidé kladou důraz na wellbeing ve svém životě, a především rovnováhu mezi pracovním a osobním životem.
- **Dobrovolnictví a občanská angažovanost:** Mladí lidé se stávají aktivnějšími v komunitních projektech a sociálních iniciativách, což přispívá k budování sociální soudržnosti.

Technologické prostředí

- **Statistická data a výzkum:** „V oblasti podpory mládeže chybí jednotný přehled, jasné priority a pravidelný sběr dat o mladých lidech, zejména o jejich charakteristikách, potřebách a názorech. Vznikají pouze ad hoc výzkumy a statistická data jsou roztříštěna mezi jednotlivá ministerstva a další stakeholdery z oblasti mládeže
- **Digitalizace:** Rozvoj digitálních technologií má zásadní vliv na mladou generaci, přičemž jeho dopady jsou patrné ve vzdělávání, zaměstnání, sociálním chování, duševním zdraví i jejich celkovém rozvoji.
- **Kybernetická bezpečnost:** Mladí lidé, kteří využívají hojně digitální technologie a pohybují se v online prostředí, jsou i více vystaveni riziku dezinformací, kyberšikany, či závislosti na sociálních sítích.
- **Technologie a média:** Sociální média a digitalizace výrazně ovlivňují sociální interakce, životní styl i vzdělávání mladých lidí. Rostoucí využívání těchto platforem přináší nové výzvy a příležitosti, například snadnější přístup k informacím, možnost navazování globálních kontaktů nebo nové způsoby obživy, jako je tvorba obsahu na sociální sítě a podnikání v online prostředí. Díky rozvoji technologií, jako je 3D tisk nebo robotika, se mladým lidem otevírají nové profesní příležitosti a obory, ve kterých se mohou uplatnit a realizovat. To samo o sobě však vyžaduje cílený rozvoj logického myšlení, kreativity a

technických dovedností již od mládí, aby bylo možné vychovat odborníky, kteří tyto příležitosti dokážou využít a nasýtit jimi trh práce

- **Přístup k technologiím:** Nerovný přístup k moderním technologiím, ať už z důvodu regionálních rozdílů nebo socioekonomického postavení rodin, stále představuje problém. Ovlivňuje především rovné příležitosti mladých lidí k digitálnímu vzdělávání, profesnímu růstu a rozvoji dovedností potřebných na současném trhu práce